

Motion till riksdagen 2025/26:507

av **Katarina Luhr m.fl. (MP)**

Ett opt-out-system för organdonation i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ny lagstiftning för att införa ett s.k. opt-out-system gällande organdonation i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I juli 2025 väntade 735 personer i Sverige på en organdonation. Förra året, under 2024, avled 22 personer i väntan på nytt organ och 44 personer togs bort från väntelistan för nytt organ. Vanligaste anledningen till att man permanent tas bort från väntelistan är att man blivit för sjuk för att klara av en transplantationsoperation och/eller den livslånga behandling som följer.

Enligt Socialstyrelsen minskade år 2024 både antalet organdonatorer och antalet personer som anmälde sig till donationsregistret. Totalt fanns knappt 18 procent av befolkningen registrerade i donationsregistret, medan undersökningar visar att ca 80 procent av svenskarna ställer sig positiva till att donera organ efter döden.

En stor andel av befolkningen vill alltså kunna bidra till att rädda liv genom organdonation och det är samtidigt tydligt att många inte uttrycker detta genom donationsregistret, möjligen för att man inte tycker att frågan är speciellt viktig. Om anmälningar till donationsregistret minskar kommer det kunna minska antalet donatorer då tid behöver läggas på att tolka den avlidnes vilja och samtidigt läggs en ökad press på de anhöriga som behöver fatta beslut i en ofta kaosartad och tidspressad situation.

År 2022 infördes ny lagstiftning för att underlätta organdonation i Sverige, men man skulle ytterligare kunna underlätta organdonation genom att ett tydligt ställningstagande mot organdonation (opt-out-system) ska användas för att snabbt kunna fastställa den avlidnes vilja.

Genom ett opt-out-system där vuxna, myndiga personer behöver anmäla att man inte vill bli organdonator, skulle fler människor kunna bidra till att rädda liv och processerna för donation efter döden kunna kortas. I de länder som infört liknande system, såsom Storbritannien och Nederländerna, har man också sett att kunskapen om den anhörigas inställning ökat inom familjen vilket också underlättar processen efter att en närstående avlidit.

Regeringen bör därför lägga fram förslag till en ny lagstiftning för införandet av ett tydligt opt-out-system för organdonation för att underlätta organdonation i Sverige.

Katarina Luhr (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Ulrika Westerlund (MP)